

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МИКОЛАЇВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВНУТРІШНУ СИСТЕМУ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ВНЗ МТУ «МИКОЛАЇВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»**

(зі змінами та доповненнями, редакція 5-2020, протокол Вченої ради ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» № 05/20 від 24 грудня 2020 р. затверджених наказом ректора від 24 грудня 2020 року № 142, зі змінами та доповненнями, редакція 6-2021, протокол Вченої ради ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» № 05/21 від 20 грудня 2021 р. затверджених наказом ректора від 20 грудня 2021 року № 125, зі змінами та доповненнями, редакція 7-2022, протокол Вченої ради ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» № 05/22 від 23 грудня 2022 р. затверджених наказом ректора від 23 грудня 2022 року № 109, змінами та доповненнями, редакція 8-2023, протокол Вченої ради ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» № 05/23 від 29 грудня 2023 р. затверджених наказом ректора від 29 грудня 2023 року № 133)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ВНЗ «Міжнародний
технологічний університет «Миколаївська
політехніка»

Протокол № 01/15 від «31» серпня 2015 р.

Голова Вченої ради ВНЗ «Міжнародний
технологічний університет «Миколаївська
політехніка»

С. А. Ткаченко

«31» серпня 2015 р.

Набуває чинності згідно з наказом ректора
від «31» серпня 2015 р. № 79

Миколаїв, 2023 р.

Положення є основним нормативним документом, що регламентує внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності ВНЗ МТУ «Миколаївський політехнічний університету» (далі - Університет).

Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності в ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» регламентується як загальнодержавними нормами, визначеними Законом України «Про вищу освіту», законодавчими актами, наказами МОН України, так і розробленими в університеті Статутом, Стратегією розвитку ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» на період 2015-2025 роки, Концепцією освітньої діяльності, Положеннями, рішеннями Вченої ради, відповідними наказами та розпорядженнями по університету тощо. Всі зазначені документи розміщені як на паперових, так і електронних носіях.

Положення про внутрішню систему забезпечення якості в ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» базується на стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015), які на інституційному рівні передбачають:

- політику щодо забезпечення якості;
- розроблення і затвердження програм;
- студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання;
- зарахування, досягнення, визнання та атестацію студентів;
- викладацький склад;
- навчальні ресурси і підтримку студентів;
- інформаційний менеджмент;
- публічну інформацію;
- поточний моніторинг і періодичний перегляд програм;
- циклічне зовнішнє забезпечення якості.

ESG ґрунтуються на чотирьох принципах забезпечення якості в Європейському освітньому просторі: заклади вищої освіти несуть повну відповідальність за якість вищої освіти, що надають, та її забезпечення; забезпечення якості відповідає потребам різноманітних систем вищої освіти, ЗВО і студентів; забезпечення якості підтримує культуру якості; забезпечення якості бере до уваги потреби та очікування студентів, інших стейхолдерів та суспільства.

Наявна в університеті інформаційна система дозволяє оперативно інформувати учасників освітнього процесу щодо організаційних та контрольних заходів, оприлюднювати результати.

Стандарти внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

1.1. Політика щодо забезпечення якості у ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка»

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» має оприлюднену політику забезпечення якості, що є частиною його стратегічного управління. Внутрішні сторони розробляють та втілюють цю політику через належні структури і процеси, залучаючи при цьому зовнішні сторони.

Політика і відповідні їй процеси є основою злагодженої інституційної системи забезпечення якості, яка формує цикл безперервного вдосконалення і сприяє підзвітності закладу освіти. Вона підтримує розвиток культури якості, в межах якої всі внутрішні сторони беруть на себе відповідальність за якість і долучаються до забезпечення якості на всіх рівнях установи. З метою сприяння цьому процесу політика має офіційний статус і є доступною для широкого загалу.

Відповідно до принципу академічної доброчесності внутрішня система забезпечення якості ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» передбачає дотримання всіма учасниками освітнього процесу етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Заходи щодо забезпечення системної роботи із запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях науково-педагогічних працівників, докторантів, здобувачів вищої освіти та у дисертаційних і кваліфікаційних роботах, затверджені наказом ректора.

Політика забезпечення якості відображає зв'язок між науково-дослідною роботою та навчанням і викладанням, а також враховує як національний контекст, в якому працює навчальний заклад, так і його інституційний контекст і стратегічний підхід.

В університеті є налагоджений процес внутрішнього оцінювання, що забезпечує зворотній зв'язок із перспективним стратегічним плануванням:

- керівництво університету щорічно оцінює прогрес реалізації поставлених закладом цілей;
- факультети та кафедри постійно проводять самооцінювання, щоб проаналізувати свій внесок до досягнень стратегічних цілей закладу;
- університет проводить періодичні опитування студентів та науково-педагогічних працівників, щоб проаналізувати їх сприйняття інституційної стратегії та її втілення;
- університет визначає основні показники ефективності;
- університет періодично переглядає Концепцію освітньої діяльності та Стратегію розвитку ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» та інші відповідні документи.

Процеси забезпечення якості освіти в університеті відбуваються:

- через формальну участь в органах управління (члени яких мають право голосу);
- через формальну участь у консультативних органах академічного персоналу, адміністративного персоналу, керівництва на рівні університету, факультету та кафедри, студентів, зовнішніх зацікавлених сторін (роботодавців, випускників);
- через формальне залучення до самооцінювання чи інших оцінювальних видів діяльності академічного персоналу, адміністративного персоналу, керівництва на рівні університету, факультету та кафедри, студентів, зовнішніх зацікавлених сторін (роботодавців, випускників);

- через неформальні комунікації з актуальних питань;
- через регулярну участь в опитуваннях академічного персоналу, адміністративного персоналу, керівництва на рівні університету, факультету та кафедри, студентів, зовнішніх зацікавлених сторін (роботодавців, випускників).

Політика переноситься на практику через низку процесів внутрішнього забезпечення якості, які уможливають участь різних сторін у межах установи.

Політика забезпечення якості також охоплює будь-які аспекти діяльності ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка», що передоручаються за контрактом чи виконуються іншими сторонами.

1.2. Розроблення й затвердження програм

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» має відповідну процедуру розроблення та затвердження своїх програм. Програми розробляються відповідно до встановлених цілей і очікуваних навчальних результатів. Кваліфікація, що здобувається внаслідок опанування програми чітко сформульована і роз'яснена у даних документах.

Навчальні програми надають студентам академічні знання та навички, зокрема такі, що мають широке застосування, сприяючи особистісному розвитку студентів та їхнім майбутнім кар'єрам.

Навчальні програми:

- а) розробляються відповідно до загальних програмних цілей, мають чітко зазначені очікувані навчальні результати;
- б) розробляються за участю студентів та інших зацікавлених сторін;
- в) розробляються із залученням зовнішніх експертів та орієнтирів;
- г) уможливають плавне навчальне просування студентів;
- д) зазначають очікуване робоче навантаження студентів;
- е) містять інформацію про можливості проходження практики;
- є) підлягають формальній процедурі інституційного затвердження.

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» розробляє освітні програми на підставі стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти за відповідними галузями знань (спеціальностями, спеціалізаціями) для різних форм навчання із врахуванням вимог національних та міжнародних ринків праці.

Розроблення навчальних програм передбачає створення ряду документів - складових програм підготовки здобувачів вищої освіти за відповідним рівнем освіти певної спеціальності (спеціалізації), а саме:

1) освітньої програми (загальна характеристика освітньої програми, профіль навчання, вимоги до попереднього рівня освіти здобувачів, обсяг програми та навчальний план, перелік компетентностей випускника, програмні результати навчання, відповідності навчальних дисциплін компетентностям та програмним результатам навчання, структурно-логічна схема навчального плану, форми атестації);

2) навчального плану (профіль та форми навчання, термін навчання, графік освітнього процесу, зведений бюджет часу, план освітнього процесу за

блоками та циклами, дисципліни вільного вибору, державну атестацію);

3) робочого навчального плану, що укладається на поточний навчальний рік окремо для кожного навчального курсу на основі затвердженого в установленому порядку навчального плану за роками прийому з урахуванням змін, обумовлених календарем року навчання. При цьому передбачається оперативне внесення до нього системних змін, обумовлених виконанням наказів та розпоряджень МОН України, рішень вченої та методичної рад ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка»;

4) робочої програми навчальної дисципліни (опис навчальної дисципліни, мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програма навчальної дисципліни за змістовими модулями, структура навчальної дисципліни, теми практичних, лабораторних занять, самостійної роботи, методи навчання та контролю, розподіл балів, методичне забезпечення та рекомендована література).

1.3. Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання

В ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» активно впроваджується студентоцентроване навчання, яке стимулює студентську мотивацію, саморефлексію та залучення в освітній процес. Принцип студентоцентрованого навчання впливає на способи подачі освітніх програм та оцінювання результатів.

Втілення в ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» студентоцентрованого навчання і викладання передбачає:

- повагу й увагу до розмаїтості студентів та їхніх потреб, уможливлюючи гнучкі навчальні траєкторії;
- застосування різних способів подачі матеріалу;
- гнучке використання різноманітних педагогічних методів;
- регулярне оцінювання і коригування способів подачі матеріалу та педагогічних методів;
- заохочення у студентів почуття незалежності водночас із забезпеченням належного наставництва і підтримки з боку викладача;
- розвиток взаємоповаги у стосунках студента і викладача;
- наявність належних процедур реагування на студентські скарги.

Враховуючи важливість оцінювання для навчального просування студентів та для їхніх майбутніх кар'єр процедури забезпечення якості оцінювання спираються на такі орієнтири:

- викладачі обізнані з наявними методами екзаменування та контролю знань і одержують підтримку в розвитку своїх навичок у цій сфері;
- критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь;
- оцінювання дозволяє студентам продемонструвати, наскільки вони досягли запланованих навчальних результатів, студенти одержують зворотний зв'язок;
- за можливості, оцінювання здійснюється об'єктивно (знеособлено) та більш ніж одним екзаменатором;

- правила оцінювання передбачають можливість врахування пом'якшуючих обставин;
- оцінювання послідовно і справедливо застосовується для всіх студентів та проводиться відповідно до встановлених процедур;
- передбачається формальна процедура подання пропозицій, скарг та апеляцій із боку студентів.

1.4. Зарахування, досягнення, визнання та атестація студентів

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» систематично застосовує заздалегідь визначені та оприлюднені правила щодо всіх фаз студентського циклу, зокрема, зарахування на навчання, навчання, визнання кваліфікацій та атестацію студентів.

Університет надає необхідну підтримку студентам у просуванні їхньої академічної кар'єри.

Політика доступу, процеси та критерії зарахування втілюються послідовно і прозоро, через ознайомлення студентів із університетом та освітніми програмами.

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» запровадив і розвиває процеси й інструменти збору, моніторингу та використання інформації щодо навчальних успіхів студентів.

З метою забезпечення навчальних досягнень студентів та стимулювання їхньої мобільності, ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» визнає кваліфікації вищої освіти попередніх етапів навчання, в тому числі, визнання неофіційної і неформальної освіти.

У ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» запроваджуються належні процедури визнання кваліфікацій, які спираються на такі засади:

- визнання здобутих кваліфікацій відповідає принципам Лісабонської конвенції про визнання кваліфікацій;
- ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» налагоджує співпрацю з іншими установами, агенціями із забезпечення із метою забезпечення узгодженої системи визнання кваліфікацій по всій країні.

Після завершення навчання студенти одержують документи про освіту в ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка», що описують здобуту ними кваліфікацію, зокрема, досягнуті навчальні результати, а також контекст, рівень, зміст і статус освітньої програми, що була успішно завершена.

1.5. Викладацький склад

Науково-педагогічні працівники університету забезпечують умови для набуття студентами знань, компетентностей та навичок.

Урізноманітнення студентського складу та підвищення уваги до навчальних результатів обумовлює впровадження університетом студентоцентрованого підходу до навчання та викладання.

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» повністю несе відповідальність за якість своїх науково-педагогічних працівників та створення для них сприятливого середовища, що дозволяє їм ефективно виконувати свою роботу.

У ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» встановлено чіткі, прозорі і справедливі процедури набору працівників, діють такі умови працевлаштування, в межах яких визначається важливість викладацької діяльності.

Науково-педагогічні працівники університету мають можливості і стимули для професійного розвитку. У ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» заохочується наукова діяльність із метою посилення зв'язку між освітою та науковими дослідженнями; заохочується застосування інноваційних методів викладання та нових технологій.

1.6. Навчальні ресурси і підтримка студентів

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» має достатнє фінансування навчальної та викладацької діяльності та гарантує забезпечення наявних адекватних і загальнодоступних навчальних ресурсів.

Для організації та ефективного проведення освітнього процесу ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» забезпечує низку ресурсів, що сприяють навчанню студентів. До таких ресурсів належать як фізичні ресурси, так і бібліотека, навчальне обладнання та інформаційно-технологічна інфраструктура, а також підтримка з боку наставників та інших консультантів.

У процесі виділення, планування та забезпечення навчальних ресурсів і підтримки студентів враховуються потреби розмаїтого студентського складу (студенти зрілого віку, студенти з частковим навантаженням, працевлаштовані студенти, студенти з обмеженими можливостями), а також перехід до студентоцентричного навчання та гнучких методів навчання.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» гарантує, що всі ресурси відповідають забезпеченням цілям та є загальнодоступними і що всі студенти інформовані про наявність відповідних послуг.

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» проводить економічно прозорі витрати коштів, отриманих від здобувачів вищої освіти як оплату за навчання, вживає ефективних заходів щодо пошуку додаткових джерел фінансування за рахунок розроблення та впровадження інноваційних проєктів, надання додаткових освітніх послуг та ін.

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» здійснює постійний моніторинг актуальності і вдосконалює механізми забезпеченості та доступності ресурсів для організації освітнього процесу з урахуванням потреб здобувачів вищої освіти. Внутрішній моніторинг здійснюють загальноуніверситетські підрозділи за показниками ліцензійних (акредитаційних) умов, стандартів освітньої діяльності та вищої освіти.

В ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» запроваджуються механізми, що підтримують студентів під час навчального процесу, якщо у них виникають значні труднощі, пов'язані із закриттям курсу або групи курсів, складання навчальної дисципліни тощо.

Працівники університету, що відіграють ключову роль у виділенні, плануванні та забезпеченні навчальних ресурсів, а також у підтримці студентів

мають належну кваліфікацію та можливості професійного розвитку.

1.7. Інформаційний менеджмент

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» збирає, аналізує та використовує необхідну інформацію для ефективного управління освітніми програмами, іншими видами діяльності.

Зібрана та проаналізована інформація необхідна для розуміння, що в університеті працює належним чином, а що потребує особливої уваги.

Наявні ефективні процеси збору та аналізу інформації про навчальні програми та інші види діяльності є частиною системи внутрішнього забезпечення якості.

В ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» використовуються різні методи збору та аналізу інформації, до якого активно долучені студенти та співробітники установи.

1.8. Публічна інформація

Університет оприлюднює чітку, точну, об'єктивну, актуальну і доступну інформацію про свою діяльність, зокрема про свої освітні програми.

Публічна інформація є відкритою для вільного отримання поширення та будь-якого використання.

Публічність інформації про діяльність університету забезпечується згідно із Законом України «Про вищу освіту», «Про публічність інформації», Наказом МОН України від 19.02.2015 №166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів».

На офіційному сайті університету <http://mpi.mk.ua/> розміщується така інформація:

- документи, що регламентують діяльність університету;
- ліцензії, сертифікати;
- Правила Прийому до ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка»;
- Відомості про приймальну комісію;
- документи, пов'язані з організацією освітнього процесу
- графік освітнього процесу;
- навчальні матеріали;
- освітні програми;
- тощо.

1.9. Поточний моніторинг і періодичний перегляд програм

Університет моніторить та періодично переглядає свої освітні програми, забезпечуючи їхню відповідність зазначеним цілям, а також потребам студентів і суспільства. У результаті такого перегляду відбувається безперервне вдосконалення програм. Будь-які зміни, заплановані і втілені, внаслідок моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, повідомляються усім зацікавленим сторонам: учасникам освітнього процесу, роботодавцям, суспільству.

Основною метою проведення поточного моніторингу та періодичного

перегляду освітніх програм є:

- забезпечення належного рівня освітніх послуг;
- створення сприятливого ефективного навчального середовища для студентів;
- підтвердження актуальності освітніх програм з урахуванням світових тенденцій розвитку відповідної галузі знань та затребуваності на ринку праці;
- підвищення ефективності організації освітнього процесу.

Система моніторингу та перегляду освітніх програм передбачає проведення відповідних процедур, пов'язаних з одержанням та аналізом інформації щодо змістовності та організації освітнього процесу і передбачає оцінювання таких параметрів:

- змісту програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі з метою забезпечення актуальності програми;
- зміни потреб суспільства;
- робочого навантаження, навчальних досягнень та успішності студентів; ефективності процедур оцінювання студентів; очікування, потреби та задоволеності студентів щодо програми; навчального середовища і служби підтримки студентів та їхньої відповідності цілям програми.

До процесу моніторингу та перегляду освітніх програм залучаються на формальній і неформальній основі:

- здобувачі освіти;
- адміністративний персонал;
- академічний персонал;
- зовнішні зацікавлені сторони (працедавці/регіональні органи влади, тощо);
- випускники.

Дана система передбачає проведення відповідних процедур, пов'язаних з одержанням та аналізом інформації щодо змістовності та організації освітнього процесу, за програмами через:

- експертне оцінювання актуальності змісту освітніх програм та підготовленості випускників до професійної діяльності представниками ринку праці;
- оцінювання стану організації освітнього процесу здобувачами вищої освіти, моніторинг успішності та навчальних досягнень здобувачів вищої освіти;
- оцінювання актуальності змісту освітніх та організації освітнього процесу факультетами, кафедрами та викладачами;
- узагальнення та оперативне реагування на поточну інформацію стосовно змісту освітньої програми, проблемних ситуацій та порушень щодо її реалізації.

1.10. Циклічне зовнішнє забезпечення якості

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» на циклічній основі проходить процес зовнішнього забезпечення якості відповідно до «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» за процедурою визначеною НАЗЯВО (АКУ), експертами,

роботодавцями.

Зовнішнє забезпечення якості, здійснюване в різних формах, дозволяє контролювати ефективність процесів внутрішнього забезпечення якості ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка», стимулювати вдосконалення та відкривати нові ресурси. Воно також є джерелом інформації, яка може заповнити ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» та громадськість у якості діяльності установи.

ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» бере участь у циклічному процесі зовнішнього забезпечення якості, що враховує, де доречно, вимоги законодавства контексту, в межах якого працює. Відповідно, залежно від контексту, зовнішнє забезпечення якості може набувати різних форм та зосереджуватися на різних організаційних рівнях (як то програма, факультет, університет)

Забезпечення якості - це безперервний процес, що не завершується після одержання зовнішнього зворотного зв'язку, написання звіту чи організації подальших процесів в університеті. ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» враховує результати, досягнуті після попередньої фази зовнішнього забезпечення якості, та під час підготовки до наступної.